רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה נט.

מסורת הש"ס

(א) [לעיל מז.], כ) [יבמות מו.], ג) שם, ד) [לעיל נח: וש"נ], ה) [לעיל לח. וש"נ], ו) ר"ש שם, ז) [מוסף' פ"מ ה"כ], ח) [לעיל מו.], ט) [ועי"ע תוס' ר"ה יב. ד"ה תנא], י) רבו היה היה לו לתמוה כנ"ל. ר"מ, כ) [ועי' תוספות סוכה יח: ד"ה דבר כו' כתנו דתרי הוו וכ"כ בתה יח: ד"ה אמר ועוד גמרא יומא מג: ספר' לרבינו לא פ"ת ד"ה ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק וכו' וכן מבואר בר"ה לד: והאמר ר' יוחנן אר"ש בן יהוצדק וכו' הא דרבינו וכו'], ל) [ערך גבל אליעזר וע"ש], מ) [עי' שם ד"ה בטעמא אחרינ' ומכיה], נ) [וע"ע תוספות יומא מב. ד"ה יגלון], ס) [נ"ל ואין עולין], ע) [וע"ע תוס' לעיל לח. ד"ה פ"ש].

גליון הש"ם

תוס' ד"ה הא דיחיד וכו' מאריע. כדאיתא לעיל דף מז ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) נמ' הולד ממזר רעל יינם כנ"ל ותיכה ונזור נמתק: (ב) תד"ה וכנף הקולס) נלר וכו' זה בא בידי מקיסרין ולמדמי ממנו שלשה דברים שהוא ולאי שהוא טמא שמרבינין עליו מים שלא בא בידו אחר: (ג) בא"ד פי' וכי הוה סלקא דעתך שלא יעשה הלכה אלא כמותו ולא כתכמים החולקים: (ד) בא"ד קמיה דרבי זירא ולא מפירות המותרות מקיסרין היא ולא וכי' קודם לרבי הוה) תא"מ וכ"ב בירכת הירושלמי ולא מפירות המותרות בקיסרין היא א"ל ולא רבי התיר קיסרין ורשב"ג קודם לרבי הוה: (ה) בא"ד מטועבדות הם לגרים לטשקא ודינא: (ו) בא"ד מדתני אינו מעשרות לירקות: (ז) ד"ה עובר כוכבים וכו' משום רבי ישמעאל קרא דבת איש כהן כי תהיה אלמנה וגרושה לאשמעינן דעובר כוכבים: (ח) ד"ה כל וכו' פסק ר"מ. כ"כ עיין בתוס' לעיל דף ל"ח ובתוס' פרק המולך דף מ"ו: (ט) בא"ד ולישנא בתרא דהכא מוסיף וכו' פרק לא מעמידין קאמר וכו' שנתלנין כמו שהן מין וכו' ולישנא בתרא כת להקל:

מוסף רש"י

לפי שאינן בני תורה. אמורומסין קלי דאין כי משום כיעולי עובדי כוכבים כדמפרש לקמן, אלא לפי שאין בני תורה אין אסור עליהן שלא חלטו בכעולי עכו"ם (יבמות מז.). על יינם משום יין נסך. דאע"ג דלא נגעי אלא מחי בעלמא הוא, אסור משום לך לך אמרין לגויא כי (שם). לשלחן של מלכים. תוספות איני שולה על שלחן מלכים (שם).

עין משפט נר מצוה

עח א מיי' פי"ג מהלכי איסורי ביאה הלכה ו סמג לאוין קנח טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' ז וסעיף ג:

עט ב ג מיי' פי"ג מהלכי מאכלות אסורות הלכה יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ו:

דפקיסינהו גלא. פעמים שהם נתלנין הלכך לי ליחיד נאסרין: **אפקייס דרבי יוחנן דאמר אסורות.** כלומר מי פשטינן מהכא גבי אבני הר שנתלדלו דאיפליגו בהו[ס] בני ר' חייא ור' יוחנן דהייגו ר' יוחנן דאסר: **דעפקינהו.** עובד כוכבים בידיה מלמעה ותלנן ואח"כ השמהוה להן הלכך יש בהן תפיסת ידי אדם ולא דמו לאבני הר שנתלדלו מאליהם ולא ליחיד נאסרים: **לפי שאינן בני תורה.** אמורומסן קלי דאי הן בני תורה שרי כדמפרש לקמיה. תורומות אינו נאכל מי ואינו עולה על שלחן מלכים: דוחזרין

דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק [ט]מים של רבים אין נאסרין הא דיחיד נאסרין ותיפוק ליה דהא מחוברין נינהו לא צריכא דתלשינהו גלא סוף סוף אבני הר שנתלדלו נינהו תסתיים דר' יוחנן דאמר אסורות לא צריכא דטפחינהו בידיה [י]ר' חייא בר אבא איקלע לגבלא חזא בנות ישראל דמיעברן מעובדי כוכבים שמלו ולא טבלו חזא חמרא דמזגו עובדי כוכבים ושתו ישראל חזא תורמוסא דשלקי להו עובדי כוכבים ואכלי ישראל ולא אמר להו ולא מידי אתא לקמיה דרבי יוחנן א"ל צא והכרז על בניהם שהן ממזרים ועל יינן משום יין נסך ועל תורמוסן משום בישולי עובדי כוכבים משום שאינן בני תורה על בניהם שהם ממזרים ר' יוחנן לטעמיה [כ]דא"ר יוחנן [א]לעולם אינו גר עד שימול ויטבול וכיון דלא טביל עובד כוכבים הוא ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר [ל] וגזור על יינם משום יין נסך משום [מ]לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב ועל תורמוסן משום בישולי עובדי כוכבים לפי שאינן בני תורה טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי [נ]והאמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים ר' יוחנן כי הך לישנא ס"ל [ס]דאמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שאינו עולה לשולחן של מלכים ללפת בו את הפת אין בו משום בישולי עובדי כוכבים טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי בעו מיניה מרב כהנא עובד כוכבים מהו שיוליך ענבים לגת אמר להו [ע]אסור משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב איתיביה רב יימר לרב כהנא [פ]עובד כוכבים שהביא ענבים לגת בסלין ובדודורין מקיסרי הן ולא רבי התיר קיסרין בתמיה ומסיק דשב"ג קודם לרבי הוה משמע שאחר שהתיר רבי קיסרין שוב לא היה בו שום איסור טבל אפי' בודאי דהא ההוא אתרוג ודאי הוה ונראה לפרש ולא מפירות המותרין בקיסרין דהתם בירושל' בפ"ב דדמאי אומר אלו המינין האסורין בקיסרי פי' משום דמאי משום דאלו המינים באלו המקומות רגילין לבא מא"י והידועים שלא באו מא"י פטורין משום דמאי וחייבין משום ודאי כפירוש ר"ת ופריך והלא אתרוג מפירות המותרין אמין מביאין אותן מא"י אלא בקיסרין עצמו גדל ומודו רבנן דמותר לשלוח ודאי בחו"ל בהודעה ולא נחלקו אלא בטבל בא"י וא"כ מנלן שלא בא לידו אחר ומשני דעדיין לא הותרה קיסרין בימי ר' יוסי והיו מחזיקין אותה בחזקת א"י והכ"ר דוד ממיילן מירך דהכא דחזא דאכלי פירות דלא מעשרין פי' שלא היו מחמירין להפרים בתומרות א"י אבל בקולי מ"ל אוכל והולך ואח"כ מפרש ולכך אסר להם כי טעה בשם העיר והיה סבור שהוא של א"י וכן ההיא דחולין דרבי שהתיר בית שאן לא לגמרי התיר אלא חומרי א"י התיר להגיע בה קולות חו"ל כגון ביטול כרוב וכמה קולות השביעית פ' עד כמה בבכורות וכן ההיא דמכיר דמשמע דירושלמי דפטור בין דאמר בין ודאי פטור מחומרי א"י ומ"מ קולי חו"ל נוהג בכל אותן המקומות ועל תרומות ומעשרות שאין אנו מפרישין עכשיו אף לא בקולי חו"ל אומר ר"ת דקרקעות שלנו משועבדות הם לגרים [ס] ודינא דמלכותא הוא שאם לא יתנם שיהו משועבדות ביד עובד כוכבים ומשוקעות לו ולכן אינם שלנו וק' לר"י כי גם בימי החכמים היה להם קרקעות לעסקא כדתמרינן פ' ח"ה (ב"ב דף נד: ע"ש) מאן דלא יהיב טסקא לא ליכול אדעא ועי"ק כי אנו יש לנו הרבה קרקעות שאין בהם טסקא ויש לסמוך על דברי הירושלמי דאלה דא"ר יוחנן רבותינו שבחו"ל היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שבאו הרובים ובטלום מאן מינהו רובים א"ר זעירי תרגומיא ולא נודע פי' ואם הלכה רופפת בידך הלך אחר המנהג לשון ר' יהודה אבל ר"י אמר כי לא נתחייבו בתרומות ובמעשרות אלא הסמוכות לא"י כגון מגרים ובבל מוחב ובני עמון כי שם היו רגילים להפרים שלא יבואו להקל במעשר א"י אבל במקומות הרחוקים לא חייבו חכמים שום מעשר ואפי' בדגן ותירוש ויאלה ומקומות הקרובים נמי מפ' דירושלמי מנהג שהיו עושים קודם שבטלום הרובים רב יהודה בשם שמואל אלא חו"ל ותרומת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפרש ר' בא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומת דגן ותירוש ויאלה ר' אילא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומה גדולה בלבד אבל לירקות אף לתרומה גדולה לא חשו מדתני איסי [ו] מעשר לירקות מדברייהם משמע מדברי הירושלמי דדבר שהוא מדבריהם בתרן לא הפרישוהו כלל בחו"ל ושמא ירק דוקא משום דאין לו אחמכתא כלל מן הפסוק[ח]: **דא"ר** יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק. הכא משמע שהיה רבו וכן משמע נמי בכמה דוכתי שאמר שמועות משמו ותימה דבסנהדרין פ' זה בורר (דף סו.) קאמר ר' חייא בר זרוקי ור"ש בן יהוצדק אחלו לעבר שנה בחמיה איטפיל בהדייהו דשב"ל כו' ואי קרי לכו רועי צאן מאי אימא ליה ואי [י]רבו היה לו לומחת על כבוד רבו דאי הוה רביה של רבי יוחנן דשב"ל הוה תלמיד[כ]: **הא** דיחיד נאסרין. ל"ל דמיירי בגון *דנגעי מתרעיה ות"ת והא אמרינן בשילהי מרובה (ב"ק דף פא.) גבי עשר תנאים שהתנה יהושע ומעיין היוצא בתחלה בני העיר מסתפקין היימנו וא"כ היאך הוו ליחיד ואמר ר"י דמיירי במעיין היוצא מעצמו והכא מיירי בחפר בור א"נ מיירי הכא בגון שכל העיר שלו: **איקלע** לגבלא. מפרש בערוך[מ] הר שעיר וכן תרגום יונתן הר שעיר טורא דגבלא ובתרגום ירושלמי אומר הופיע מהר פארן איתגלי מטורא דגבלהון לבני דישמעאל ומיהו לפי האמת משמע יותר שהיא עיר אל"א כדאמר פ"ב דכתובות (דף קיב.)[ס] ריב"ל איקלע לגבלא חזא עגלים בין הגפנים כו': **עובד** כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. ות"ת אמאי איצטריך בפ' אלמנה לב"ג (יבמות דף סח:) ובפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עה:) לר' יוחנן משום ר' ישמעאל קרא דבת[ע] כהן כי תהיה לאיש זר לאשמעינן דעובד כוכבים ועבד שבאו על בת ישראל שפסולה פשיטא השתא הולד ממזר פוסל בביאתו מיבעיא ואומר ר"י הא דידיה הא דרביה[פ]: **כל** שנאכל כמות שהוא חי כו'. [צ] פסק ר"ת כהני תרי ליטני דהא ר' יוחנן ס"ל כהאי ליטנא בתרא וקי"ל רב ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן וגלישנא בתרא נמי לא פליג רב עליה וגלישנא הכל שנאכל כמות שהוא חי אית ליה לתפס תלמודא לעיל פ' אין מעמידין (דף לט:) דקאמר דלמאי ניחוש לה אי משום בשולי עובדי כוכבים נאכל כמות שהוא חי וכן גבי משמח שליקה קאמר (לעיל לח:) דנאכל כמות שהוא חי אע"פ שהוא עולה על שולחן מלכים [ק] וגלישנא בתרא דהכא מוסיף להקל דאפי' אינו עולה כגון תורמוס והכא ולאי מודי דדבר שנאכל חי אע"פ שהוא עולה שרי תדע דלעיל פרק אין מעמידין (דף לח.) דקאמר איכא ביניהו דגים קטנים חרדי ודיסא שאין נאכלין חיין [ר](ועולין) על שולחן מלכים ולא קאמר איכא ביניהו דבש ופירות שנאכלין כמו חיין ועולין אלא ולאי בהא ליכא מאן דפליג דכיון שנאכלין חיין אין בו משום בישולי עובדי כוכבים וגלישנא בתרא בא להקל ולעולה אינו אסור אם אין כאן שניהם אינו נאכל ועולה[ש]: **מהו** שיוליך ענבים לגת. רשב"ם פי' וז"ל כשבולרים הענבים ונותנים אותם בסלים להוליכן לגת

מתמעבין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com